

GORENJSKI GLAS

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJEV KRANJ

Leto IV. Št. 36

Kranj, 6. septembra 1951

Cena din 5.—

Z okrajne partijske konference Kranj-okolica

V četrtek je bila v sindikalni dvorani Gorenjske predilnice na Trati pri Škofji Loki okrajna partijska konferenca, ki so ji prisostvovali voljeni delegati iz osnovnih partijskih organizacij, kot gostje pa tov. Lidija Sentjurčeva, organizacijski sekretar CK KPS, tov. Brovč Andrej, sekretar MK KPS Kranj, tov. Žen Jaka, sekretar OK KPS v Kamniku, zastopniki JA, množičnih organizacij in okrajnega LO.

Po izvolitvi delovnega predsedstva je podal politično poročilo sekretar Okrajnega komiteja tov. Molek Jože. V uvodu se je zadržal na mednarodnih političnih razmerah, na kar je dalj časa govoril o velikih spremembah in revolucionarnih ukrepih v našem sedanjem političnem, gospodarskem in družbenem življenju. Pot Komunistične partije in naloge pravih komunistov so v tem, da se dosledno bore proti birokratskim tendencam in birokratskemu upravljanju v državnem in političnem aparatu, za uveljavljanje socialistične demokracije, želj in teženj, širokih ljudskih množic proti diktiranju, privilegiranju, samopašnosti ter sektaškim odklonom, ki čestokrat izvirajo iz nezrelosti ali samoljublja posameznikov. Podvrjel je ostri kritiki nezadostno skrb nekaterih osnovnih organizacij (posebno vaških) za dvig ideološke ravni članstva, in za delo partijcev v množičnih organizacijah. — V 20 KDZ kranjskega okoliškega okraja obstoja doslej samo v 5 zadrugah partijska organizacija, kar pa je tudi vzrok, da naše KDZ še niso takšne kot bi morale biti. Skrbeti moramo za dvig razglednosti naših zadrugnikov. Odpravljeni obvezni odkupi in sproščena trgovina dajejo kmečkim delovnim zadrugam boljše pogoje življenja in ustvarjajo širše množnosti ustanavljanja novih kmečko-delovnih zadrug.

Tov. Molek je opozoril tudi na razdiralno delo reakcionarne duhovščine in propalih belogardistov, ki mislijo, da je prišel čas zanje. To sovražno delovanje je občutili posebno tam, kjer so partiji popustili v delu. Te grobe napake je treba z revolucionarnim posegom takoj odpraviti.

KRANJSKI ZELEZNIČAR SE PRIPRAVLJA NA NOVO SEZONO V NAMIZNEM TENISU

Na novo namiznoteniško sezono so se Kranjčani temeljito pripravljali. S treningi niso prenehali vse poletje. Pričeli so tudi s treningi za pionirje in mladinke. Prvi uspehi so se že pokazali.

Ekipa pionirjev (igralci od 13—15 let) je nastopila proti mladinski ekipi Krima, prvič doma v Kranju, potem pa v Ljubljani. Tesna poraza 4:5 in 3:6 pomenita zanje precejšen uspeh.

Pred dnevi so nastopili tudi proti mladinski ekipi Zelezničarja iz Ljubljane in izgubili s 3:6.

Tudi mladinke so prvič nastopile in takoj dosegle uspeh. Prva ekipa je premagala Zelezničarja Ljubljana s 5:0, druga pa s 3:2.

Kranjčani pa pomagajo širiti namizni tenis tudi po drugih krajih Slovenije. V propagandni turneji je kombinirana ekipa nastopila v Guštanju (8:1), v Murski Soboti (8:2) in v Krškem (9:0).

okrepiti delo pri samoupravi krajevnih ljudskih odborov, razgibati množične organizacije ter utrditi in ojačati osnovne partijske organizacije, posebno na vasi.

O organizacijskih problemih je poročal konferenci tov. Naglič Peter, organizacijski sekretar. Med drugim je govoril o delu OK KPS. Ze zdaj se je znižalo število uslužbencev v državni upravi, na komiteju, v množičnih organizacijah in delo gre boljše. Okrajni komitej ima danes 128 osnovnih partijskih organizacij, 2 Mestna komiteja, en tovarniški komitej in 9 krajevnih komitejev, kar je močan napredek od lani. V članstvo je bilo v zadnjem letu sprejetih precej, prav tako pa je bilo mnogo izključenih. Razložil je tudi vzroke za to in dejal, da je to narekovala revolucionarnost Partije, ki ne trpi nergaštva in priganjstva. Kritiziral je tudi slabe osnovne partijske organizacije in pohvalil dobre,

ki so samostojno reševale naloge na terenu. Tako so bili dobri v Trziču, Škofji Loki, Zireh, Križah in deloma v Cerkljah, Dupljah in Bijnjem, a slabi v Selški in Poljanski dolini, kjer je reakcionarna duhovščina zaradi nebudnosti povečala delo. Dobre osnovne organizacije so tudi po podjetjih. Posebno je pohvalil tovarno kos in srpov v Trziču, kjer pride na vsakega petega delavca en član Partije. Pravilen porast članstva je tudi na Golniku, dobro vidijo mladino v Zalilogu, podjetju „Niko“ v Zeleznikih in na mlekarški zadrugi v Čirčah. Končno je poudaril, da moramo posvečati več skrbi našim osnovnim partijskim organizacijam na vasi, dvigu ideološke ravni članstva, utrditvi in razširitvi KDZ, dati več konkretne pomoči našim množičnim organizacijam in dvigniti lokalni tisk.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Obvezna oddaja lesa je letos pri nas precej slabša kakor lani

Kmetom iz kranjskega okoliškega okraja se še nikoli ni tako malo mudilo z obvezno oddajo lesa, kakor letos. Čeprav je že september tu in je torej le še 4 mesece časa za posek, spravilo in oddajo lesa, je realiziran letni plan poseka šele 56,2%, spravilo in oddaja pa 52%, kar je približno za 15% slabše kakor zadnja tri leta ob tem času. Še bolj nas začudi, da mesečne plane sedaj slabše dosegajo, kakor prve mesece. Tako so na primer do 20. avgusta izpolnili mesečni plan poseka 64%, spravilo 63%, oddajo pa samo 33%.

Je vrsta izredno slabih odsekov. Najslabša je Besnica, kjer so v času od 1. januarja do 10. junija posekali le 11% planirane količine lesa in ga spravili 23% (tu je vračunan les, posekan že prejšnje mesece). Malomaren odnos do obvezne oddaje lesa kažejo tudi v Koverju. Posekali so le 28% lesa po planu in 26% spravili in oddali. Še bolj obsojanja vredni so v Lučinih: posekali so 26% planiranega lesa, spravili 14%, oddali pa samo 13%.

V vzgled pa so kmetje s Sv. Ane in Sv. Katarine. Prvi so posekali doslej že 71% lesa po letnem planu, 61% so ga spravili in 1% manj že oddali. Pri Sv. Katarini pa so plan poseka izvršili 51%, letni plan spravila 66%, oddaje pa 59%. V predelih torej, ki so od premetnih zvez najbolj oddaljeni in kjer so gozdni tereni zelo slabi kažejo razumevanje za dolžnosti do države. Pohvaliti je treba tudi Češnjico v Selški dolini, kjer oddajajo kmetje les velikemu domačemu lesnemu obratu. Letni plan oddaje so izpolnili 57%.

Zakaj je na splošno oddaja lesa letos slabša, kakor druga leta? Med kmete moraš pa si boš na jasnem. Tebi nič meni nič so začeli trditi, češ les je v prosti prodaji. Seveda je to le pobožna želja, ki jo je izrekel nekdo, ki bi rad z lesom dobro služil in so si je drugi z veseljem osvojili kot

resnico. „Pozabili“ so, da smejo kmetje prodajati les na prostem trgu šele takrat, ko izpolnijo svoje obveznosti do države.

Uslužbenci Poverjeništvu za lesno proiz-

vodnjo OLO Kranj-okolica imajo, zaradi napačnega pojmovanja oddaje lesa med kmeti velike situosti. Ponekod jih kmetje med kontrolo celo nesramno obsipavajo z žaljivkami in ne le da nočejo oddati lesa za letošnje leto, celo zaostankov od lani ne poravnajo. Prav tem se posebej velja opomin, da jih veže pri oddaji lesa (pa naj bo to mehki ali trdi celulozni les, jamski les ali hlodovina) prav tako zakon, kakor pri oddaji žit. Posledice, če obveznosti do države in skupnosti ne bodo izpolnili, naj sami sebi pripišejo.

Investicijska dela in druge gospodarske novosti

Pri kopanju dodatnega napajališča straziškega vodovoda na Gorenji Savi so delavci našli na močan tok vode, ki bo po mnenju strokovnjakov zadostoval za redno preskrbo desnega brega Save v vodo. Dve črpalni s kapaciteto 2300 litrov vede na minuto nista mogli izčrpati vse vode, da bi delavci lahko nadaljevali z izkopom. Kvaliteta vode je v vseh oziirih boljša kot so pričakovali.

Drugo investicijsko delo v avgustu je bilo popravilo mostu pod tovarno mila; most po vojni še ni bil popravljen in zato vedno kamen spotike. Izbeljšali so tudi stanje visečega mostu, preobrabljene deščice na hodniku so zamenjali z novimi. V načrtu je še obnova mostu na Huje, pod tovarno Savo.

Del ceste od Savskega mostu do kolo-dvora bi bil lahko že zdavnaj tlakovan. Stvar pa je zavleklo čakanje na odobritev, in to, da se je cena kockam zvišala. Kljub vsemu upamo, da bo cesta pred jesenskim deževjem gotova.

O preureditvi klavnice je bilo že veliko govora. Upravniku so že v začetku leta zaupali, da v lastni režiji preuredi klav-

O novi uredbi o obveznem odkupu

Pred nedavnim je na predlog Sveta za blagovni promet in predsednika Sveča za kmetijstvo in gozdarstvo izdala zvezna vlada novo uredbo o obveznem odkupu kmetijskih pridelkov, ki se bodo odkupovali v gospodarskem letu 1952-53 oziroma v koledarskem letu 1952. Po tej uredbi se bodo obvezno odkupovali le še naslednji pridelki: pšenica, rž, koruza, ječmen, riž, oljčno olje, mast oziroma pitani prašiči ter volna.

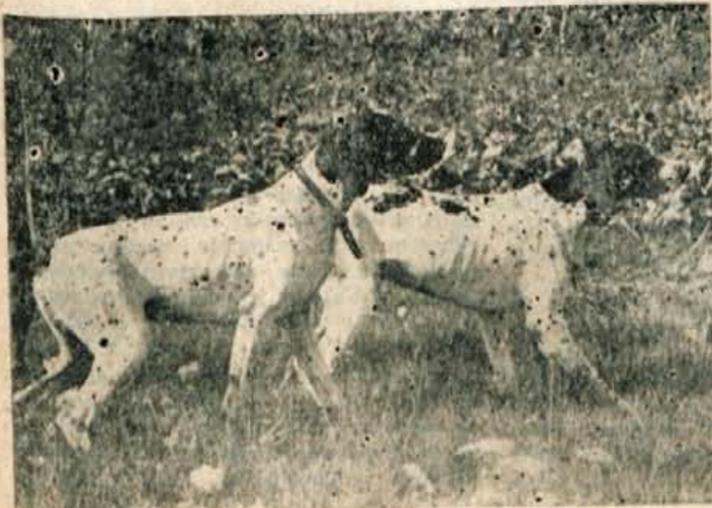
Po tej uredbi se ostali kmetijski pridelki ne morejo računati v obvezni odkup niti s posebnim predpisom v posameznih republikah od republiških vlad. Tako tudi v prihodnjem letu ne predvideva zvezna vlada obveznega odkupa mršavih prašičev, mleka, krompirja, fižola, sočivja in živinske krme. Ista uredba tudi predvideva, da republiška vlada določi rajone, v katerih se bodo odkupovali gotovi kmetijski pridelki in proizvodi. V te rajone bodo določeni le kraji, kjer obstajajo tržni viški pridelkov ali proizvodov, vendar pa velja uredba o obveznem odkupu za koledarsko leto 1952 enako za vso državo. Poleg zasebnih gospodarstev bodo del svojih pridelkov obvezno oddajali tudi državna posestva, kmetijske delovne zadruge in ekonomije splošnih kmetijskih zadrug. Le ekonomije ustanov in podjetij so dolžne oddati vse viške, kakor tudi vso količino proizvedene volne.

Pridelovalci sami odločajo, kaj in koliko bodo posejali, dolžni pa so posejati in obdelati vso obdelovalno zemljo. Ljudski odbori jim morajo še pred jesensko setvijo izdati odločbe o zadolžitvah v zvezi z obveznim odkupom kmetijskih pridelkov in izdelkov razen oddaje volne, o kateri so dolžni izdati odločbe najkasneje do 1. aprila 1952.

Novost nove uredbe je v tem, da bodo žita in olivna olja odkupovali samo v tistih rajonih, kjer so tržni presežki teh pridelkov. V bistvu pa je novost nove uredbe samo v tem, da nam pove, kaj bo v prihodnjem letu še v obveznem odkupu in kako bo ta odkup izvajan, o čemer so kmetje prav gotovo že brali v dnevnem časopisju. Predvidene so le spremembe, da bodo kmetovalci sami odločali, koliko in kaj bodo sejali in kdaj morajo KLO izdati kmetovalcem odločbe. Nova uredba govori tudi o tem, da proizvajalci z viški pridelkov in izdelkov obvezne oddaje svobodno razpolagajo, kar bodo kmetje prav gotovo odobraval. Proti krivično odmerjeni obvezni oddaji imajo kmetje tudi pravico pritožbe, ki jo morajo vložiti najkasneje 30 dni potem, ko so odločbo prejeli.

Seveda pa je nekatere „kmečke kroge“ (beri: špekulante) nova uredba o obveznem odkupu neprijetno presenetila in jim povedala, da ne bo nič iz njihovih špekulant-skih naklepev. Čeprav postopoma uvajamo sistem proste trgovine, ne moremo na noben način dopustiti prevelikega nihanja cen in nezajamčene oskrbe industrijskih središč. Obvezni odkup bo dal državi dovolj sredstev za obvladanje trga in za zmerne cene nujnim življenjskim potrebščinam.

Obvezni odkup je torej tako dolgo nujen, dokler ne bo prosti trg dovolj nasičen in dokler cene ne bodo trdne in dokler ne bo dovolj žit ter sličnih življenjskih potrebščin na zalogi v skladiščih.

Začela je lovska sezona

Dog
sta zasledila
srnjaka

Nagraditev najboljših delovnih kolektivov

Glani odbor Zveze sindikatov Jugoslavije in zveznih resorov je za izredne zasluge pri izpolnjevanju planskih nalog v prvem polletju podelil prehodne zastave in nagrade najboljšim delovnim kolektivom. V Kranju in okolici so bili za zasluge pri izpolnitvi polletnega plana pohvaljeni: TOVARNA ZA ELEKTRIČNO IN PRECIZNO MEHANIČNO „ISKRA“ KRANJ, TOVARNA LEPENKE TRŽIČ IN TOVARNA GUMIJASTIH IZDELKOV „SAVA“ KRANJ.

Prehodne tekmovalne zastave in denarne nagrade je podelila vlada LRS naslednjim delovnim kolektivom: TEKSTILNI TOVARNI „TISKANINA“ KRANJ, 400.000 dinarjev; TOVARNI GUMIJASTIH IZDELKOV „SAVA“ KRANJ 115.000 dinarjev.

Kdaj bomo oskrbeli vso

Na Gorenjskem skoraj ni vasi, kjer ne bi imeli električne razsvetljave ne samo v stanovanjskih prostorih, temveč celo v hlevih. Med prvimi je Gorenjska tudi kar se tiče mehanizacije kmečkega gospodarstva, ne prvači pa glede oskrbe z zdravo pitno vodo. Več večjih krajev, med njimi tudi manjša industrijska središča, nimajo vodovodov. Poglejmo samo Trato. Po vojni se je razvila v industrijsko središče, a vse do sedaj je ostala vsaj brez vodovoda. Sicer imajo podjetja svoje talne vodnjake, ki za silo le podjetjem zadostujejo, a vas in bližnja okolica še vedno uporabljata karnico iz primitivnih vodnjakov, ki higieničnim zahtevam večinoma ne odgovarjajo. Neljuba posledica slabega oskrbovanja z vodo so pogoste driske med tamkajšnjim prebivalstvom in tu pa tam tifusna obolenja, ki s pravočasnimi sanitarnimi ukrepi k sreči ne zadobé epidemičnega značaja.

Ker sestavljajo delavstvo v podjetjih na Tratu v veliki večini prav domačini in okoliški prebivalci, so podjetja močno zainteresirana, da se zgradi vodovod, s čimer bi se nedvomno močno zmanjšalo število bolnih delavcev. Člani sanitarne inspekcije za Kranj-okolico, ki skrbijo, da vodnjake med Skofjo Loko in Trato zlasti v poletnem času redno klorirajo, so skilicali vodstva vseh podjetij na posvetovanje, kako bi Trato in ves predel, ki je brez vodnih naprav, oskrbeli z zdravo pitno vodo. Podjetja so pripravljena kriti vse stroške za vodovodno napeljava.

Stvar pa je običajna — kakor marsikje drugje (n. pr. v Kranju) — pri ceveh. Prvotno misel, da bi podaljšali vodovod iz Skofje Loke so opustili, ker je v bližini Sore zdrav studenec, ki bi lahko dajal vodo vasem med Skofjo Loko in Trato. Zahteva sanitarne inspekcije in prebivalstva, da se vodovod končno uredi, pa ni mogoče izpolniti, dokler ni mogoče nabaviti vodovodnih cevi.

Podobno je tudi v Zireh. Tam sicer imajo vodovod, a po ozkih ceveh ne priteka dovolj vode. Ne zadostuje je niti sami vasi, saj je na primer Tovarna športnih čevljev skoraj brez nje.

V sušnih mesecih pa je še hujša stiska. Vodovod dela samo nekaj ur na dan in ob teh urah se zbera v Zireh vaščani iz več kilometrov oddaljenih vasi, da se oskrbijo za en dan s pitno vodo. Zaradi pomanjkanja zdrave vode je prišlo lani do epidemije tifusa, kar je Zirovcem še povečalo skrb za skorajšnjo zgraditev vodovodnih napeljav. Oskrbeli so se s podrobnimi načrti za gradnjo, zataknilo pa se je pri 3000 m vodovodnih cevi.

Dom za onemogle v bližini Potoč pri Predvorju in Potoče trpijo za isto „bolezni“. Ljudje bi radi s prostovoljnimi de-

Tržič bodo preuredili

Če danes tujec ogleduje Tržič, ga nedvomno marsikaj pritegne in navduši. Mesto je v resnici zanimivo. Ker pa zavezema industrija čedalje večji obseg, bo treba podobo Tržiča precej spremeniti. Že več kakor dva meseca izdeluje skupina geodetov potrebne načrte za preureditev mesta. Seveda bodo pri preureditvi velike težave, kajti precej podjetij nima prave možnosti razširitve, ker je njihova okolica takorekoč popolnoma zasedena. Regulacijski načrt bo moral upoštevati tudi veliko stanovanjsko stisko, ki je zaradi porasta prebivalstva zmeraj bolj občutna.

Razvoj kulture nujno terjaja večjega in udobnejšega prostora v te namene, kajti kulturni dom, služi sedaj vsem prireditvam od kino predstav pa do zborov volivcev, nikakor ne odgovarja potrebam Tržiča. Posebej je treba omeniti vprašanje osnovne šole in gimnazije. Obe sta

Dokler obdržijo kolektivi prehodno tekmovalno zastavo nosijo časten naslov: „NAJBOLJŠI DELOVNI KOLEKTIV LRS“.

Glavni odbor Zveze sindikatov Slovenije in resorni ministri so podelili prehodne zastave in denarne nagrade naslednjim: LESNO INDUSTRIJSKEMU PODJETJU KRANJ 130.000 din; TOVARNI ČEVLJEV KRANJ 12.000 din; KAMNOLOMU KOKRA 20.000 din; GRADBENEMU PODJETJU „PROJEKT“ KRANJ 85.000 din.

Dokler obdrži kolektiv prehodno tekmovalno zastavo Glavnega odbora ZSS in resornega ministra nosi naslov: ZASLUŽNI DELOVNI KOLEKTIV LRS“.

Pohvalne diplome Glavnega odbora ZSS prejmeta naslednja delovna kolektiva: TOVARNA KOS IN SRPOV TRŽIČ in TOVARNA ČEVLJEV ZIRI.

Gorenjsko

z zdravo pitno vodo?

lom napeljali vodovod v Dom in vas, le cevi in črpalko naj bi jim preskrbeli. Zaman čakajo in se izpostavljajo, zlasti onemogli, nevarnosti okužbe z nezdravo tekočo vodo v bližini Doma, kamor se steka vsa umazanija iz bližnje vasi.

Skrbi za zdravje posvečamo nedvomno več pažnje kakor pred vojno. Cepljenja, predavanja o nalezljivih boleznih itd., itd. pa bodo ostala več ali manj brez pravega haska, če prebivalstvo ne bo imelo zdrave pitne vode.

Nabava cevi je vezana na devize, zato so perspektive, da jih dobimo kmalu dovolj majhne. Mar ne bi lahko oskrbeli vseh teh krajev z lesenimi cevmi, ki držijo tudi do 20 let? V tem času pa bomo morda že doma izdelovali dovolj cementnih cevi, ali pa bodo za njih nabavo iz inozemstva boljši pogoji.

Odstranimo smrad, preden se v njem ne osmradiamo

Kranju lahko povsod zavidajo zaradi njegove lege. Tudi starinske hiše, na katerih še niso povsem izbrisani sledovi srednjega veka, imajo, če jih od daleč gledaš, svoje čare. Vendar — pol ure hoje po mestu, pa ti že simpatije skopnijo. Razočaran se sprašuješ, če je to res glavno središče Gorenjske, ki slovi po svoji snagi in redu.

Dokler hodiš po glavnih ulicah, še nekako gre, čeprav razrite hodnike ob cestniških pokrivajo različni olupki, škatle za cigarete, papirji itd. vsaj zjutraj je tu čisto in pometo. Pa pojdite v stranske ulice. V Jahačevem prelazu se vam lahko zgodi, da nepričakovano dobite „prho“ pod noge v obliki umazane vode. Pa to ni samo tu, tudi drugje imajo še v modi zlivanje vode čez prag. V stranskih ulicah z bolj civiliziranimi prebivalci sicer česa podobnega ne doživiš, a vendar tudi teh ulic ne moreš biti vesel. Nihče jih ne snaži. Kdor potrebuje hlevski gnoj za svoj vrt, jih od časa do časa očisti vsaj ene vrste nesnage. Vsa druga pa ostane največkrat tako dolgo tam, dokler pod vplivom zraka, sonca in padavin ne spremeni svojega kemičnega sestava. K sreči si tuji, ki pridejo za kratek čas v Kranj, ne utegnejo ogledati še drugih „zanimivosti“. Za Kokro smo imeli pred 20 leti krasen drevored, ki je sedaj spremenjen v smetišče. Sicer daje to kaj slabo legitimacijo meščanom, a njihovo, čeprav ponesrečeno samoinicijativnost, lahko

NOVO OLEPŠEVALNO TURISTIČNO DRUŠTVO V KRANJU

Turistično olepševalno društvo smo v Kranju imeli že kmalu po osvoboditvi. Sestavljali so ga zastopniki množičnih organizacij in funkcionarji, ki pa so bili pre zaposleni v raznih društvih. To je bil tudi eden izmed vzrokov, da je društvo prenehalo z delom.

V letosnjem letu pa je bilo to vprašanje nanovo začeto. Treba je bilo zainteresirati ljudi za sodelovanje pri urejanju turističnih naprav in krajev. S tem bi turistično društvo lahko opozarjalo na lepote in kulturne spomenike, ki jih v naših krajih ni malo.

Glede na te naloge je bil sklican informativni sestanek, ki pa se ga zastopniki pretnesni in že po legi ne moreta zagotoviti večjega sproščenega dela. Fizično igrišče na sedanjem mestu in v sedanji obliki tržiškimi potrebam ne odgovarja.

Vsi taki in podobni problemi naj dajo geodetom in inženirjem resno misliti, kako sestaviti regulacijski načrt, po katerem bo vsaj za nekaj desetletij Tržič tako urejen, kakor zahteva njegovo gospodarsko in kulturno življenje.

V zadnjih dneh po svetu

T.žaško vprašanje, ki ga prav zdaj tako pogrevajo v italijanskem tisku, ni tako važno, da bi ga postavili pred japonskim vprašanjem. Italijani ga sicer napihujejo, kakor da bi se ves svet vrtel okoli Trsta. Res se sedaj mnogo razpravlja o Trstu tudi izven meja obeh neposredno zainteresiranih držav — Jugoslavije in Italije — vendar brez tiste nivoje, ki jo v Italiji kažejo. V svetovnem merilu pač tržaško vprašanje ne pomeni mnogo, sedanji trenutak, ko se vse bolj jasno očitujejo konture sovjetske napadalne politike, pa ni niti najmanj na mestu, da bi svet izgubljal čas za pobožne želje italijanske iredente.

Konferenca v San Francisku, kjer se bo te dni odločila usoda Japonske, absorbira v zadnjem času glavno pozornost pa tudi vse moči in kanale diplomatske aktivnosti. Če bi sodili po pripravah, potem bi lahko zaključili, da so Američani že vse na tihem pripravili, da bi bilo na konferenci čim manj govorjenja. Prav iz tega, da bo konferenca omejena le na nekaj dni pa izvira bojazen, da pogodba, ki bo sklenjena v San Francisku, ne bo rešila številnih vprašanj. Bištevno je predvsem, da na konferenci ne sodelujeta ne Indija ne Kitajska. Neki angleški list je nedavno zapisal, da pripravljata nemara Indija in Kitajska skupno fronto. Protij komu? Protij Moskvi, če bi ta sčasoma postala preveč predrzna. Ta predpostavka ni brez vsake osnove. Indija in pa Kitajska sta namreč že v več vprašanjih pokazali, da zastopata identično stališče.

Konferenca, ki se je začela v torek, bo brez dvoma pod vplivom Kesonga, kjer so vsa pogajanja običajna na mrtvi točki. Brez tega kroja bi bil Sovjeti nedvomno v težjem položaju, saj bi imeli v rokah eno karto manj za svoje intrige. Zato lahko rečemo, da se med pogajanj v San Francisku v Kesongu ne bo zgodilo nič novega. Ali je ta zavlečevalna taktika všeč Kitajcem ali ne, je še veliko vprašanje. Kaj je dosegla Kitajska s svojo avanturo na Koreji? Izčrpala je svoje finance, oslabila

svoj vojni potencial in odložila svojo obnovo na „boljše“ čase. To je bilanca politike, ki jo diktirajo v Moskvi odnosno, ki je po godu Meskvi, saj o diktatu povseh znakih le ne moremo govoriti. Glede odvisnosti odnosno neodvisnosti od Moskve so namreč mnenja zelo deljena.

Tudi v Teheranu stoji vse na miru. Poskusi ameriškega ambasadorja Grady-ja, da bi se pogajanja premaknila z mrtve točke niso rodili nobenih uspehov. Britanci pričakujejo, da bo prišla iniciativa z iranske strani, Iranci pa pravijo, da je zdaj na vrsti angleška vlada.

Pomoč, ki so jo zapadne države obljubile koncem prejšnjega tedna naši državi, tudi ni ostala brez odmeva v svetovnem tisku. Na splešno se tolmači kot dokaz volje in pripravljenosti Zapada, da pomaga naši državi, ki se že več let nahaja pod težkim pritiskom sovjetskega aparata.

Koncem januarja letošnjega leta je bila na gimnaziji v Tržiču ustanovljena pionirska folklorna skupina „Nove pisanice“. Pri tedenskih vajah se je pod vodstvom Franca Uršiča izvežbalo 12 parov, da so lahko nastopili že za praznik 27. aprila. Nastopili pa so tudi že v partizanski vasi Gojzdu in na Golniku.

uporablja ženskam namenjeno stranišče zase. Neuporabno pa je tudi moško, v katerem ni kotička, da ne bi do gležnjev zagazil v umazanijo. Tako se potrebni, slabše vzgojeni poslužujejo zvečer — „naravnega stranišča“ — poti, podnevi pa se zatekajo v poslopje okraj odbora, kjer so se že nekako v to vdali. Starša tarna, da mora vsako jutro čistiti okoli svojega stanovanja, vendar da bi javila MLO, da stranišče ni uporabno, nak, to se ne zgodi. Prav tako pa se iz MLO nihče ne pozanima, v kakšnem stanju je javno stranišče.

Higienske prilike v Kranju so sploh skrajno nezadovoljive. Kure in prašiči po stanovanjskih prostorih, oziroma v stanovanjskih pritlikinah, primitivna stranišča brez izpiranja ali vsaj oškodovana moderna stranišča pri javnih lokalih, prodajanje sadja na tleh ob zaprašenih cestah, ki ga kupci neumitega uživajo... naštevanja ne bi bilo tako kmalu konec, če bi hoteli navesti vse, v čemer se kažejo pomanjkljivosti Kranja glede higiene.

Delno je kriva temu pomanjkljiva vzgoja prebivalstva, delno pa tudi oblastni organi, ki ne skrbijo dovolj za poživitev sanitarne zaščite. Sanitarna inspekcija za Kranj in okolico trdi, da vse te pomanjkljivosti javlja MLO in zahteva v nekaterih slučajih tudi kazni, a vendar ostaja vse pri starem. Rdeči križ in okrajni Svet za ljudsko zdravstvo prireja predavanja o zatiranju nalezljivih boleznih in si na vse mogoče načine prizadevata, da bi v Kranju higienske prilike izboljšali. A stvar se zelo počasi izboljšuje prav zato, ker ni s strani oblasti in množičnih organizacij dovolj podpore, v prebivalcih pa kaj malo zanimanja za to. Na 3 predavanja o zatiranju nalezljivih boleznih, ki jih je organiziral Rdeči križ pred nedavnim je prišlo le po 12 do 40 ljudi in večina teh še iz zdravstvene službe.

Težko je razumeti tako malomarnost in brezbržnost za snago in higieno v Kranju, kulturnem in gospodarskem središču Gorenjske, medtem ko se po gorenjskih vaseh in drugih mestih trudijo, da bi v tem pogledu stanje izboljšali. Skofja Loka in Tržič sta Kranju lahko v zgled. V zgled so tudi gorenjske vasi, saj je tam neprimerno večje zanimanje za zdravstvena predavanja in za zdravstvene ustanove. Dokaz: v Naklem je prišlo k predavanju o zatiranju nalezljivih boleznih 200—300 ljudi, torej desetkrat več kakor v Kranju.

Se bi lahko govorili, in sicer o otroških igrišču v Kranju, o gostilnah z vrtnimi prostori brez miz in klopi, a za sedaj naj bo dovolj. Že z odpravo naštetih pomanjkljivosti bo dovolj dela.

V mladinskem vzgajališču v Smledniku

Lepo poletno jutro je bilo, ko sem stopala med dišečimi ajdovimi polji proti nekdanjemu kraljestvu baronov Lazarini, današnjem deškem vzgajališču v Smledniku. Dežurni je ravno zvonil k zajtrku. Vik na dvorišču je ponehal, otroci so umirjeni odšli k jedi.

Upravnik zavoda tov. Inkret, ki vodi obnem ekonomijo; k zavodu spada tudi 46 ha obdelovalne zemlje; in v šoli ga je težko najti. V pisarno pride le toliko, da podpiše pošto, ves ostali čas pa prebije med otroci in delavci.

„Ravno prav“, je dejal, ko sva se našla „vsak dan po zajtrku razporedim moje zlate pobčke (tako jih on vedno imenuje) na delo. Vedno hočejo biti zaposleni, posebno sedaj v počitnicah, ko nimajo skrbi za šolo.“ Res so že čakali v jedilnici na razporeditev. Vsak je dobil delo, do katerega ima največje veselje. Mlaši pionirski iz prvega razreda skrbijo za pota in dvorišče, v drugem razredu so večinoma sami vrtnarčki, v tretjem živinorejci, v četrtem pa poljedelci in gozdarji. Seveda so za vsako delo dnevno polmnsko zadolženi.

Ko sva si ogledala še prostore, spalnice, razrede in drugo, sva naletela na pridne delavce. Soboslikarjem, ki belijo razrede in poslopje, je pomagal med drugim četrtošolec Keliš Franc, doma iz Gornje Radgone. V zavodu je že dve leti dovršil je štiri osnovne šole, sedaj pa pojde v gimnazijo. Zanimalo me je, kako se počuti v zavodu, kaj dela in podobno. Pri odgovoru je bil zelo resen: „Nikdar še nisem mislil na beg. Veliko veselje imam do lutkovnega gledališča. Ob Novoletni jelki smo imeli prvo predstavo. Vodim pa tudi risarski krožek, ki je ob zaključku šolskega leta priredil razstavo.“ Franci pa ni samo navdušen igralec in izdelovalec lutk ter risar. Da bi ga slišali, kako zapoje! Kar šest pesmi je zapeel na prireditvi v nedeljo. Prav ima, ko pravi, da se bo odločil za enega teh poklicev. Je na tudi „golman“ domskega moštva, ki je igralo z mladinci Smlednika, pionirji iz Ljubljane in iz Novega trga ter vedno odneslo zmago.

Mladi krovcji so pomagali pokrivati streho, tov. profesor pa je vodil skupino, ki je odstranjevala opeko, urejevala steze in strigla mejo. Če naju bi ne opozoril ropot, bi s tov. upravnikom kmalu zašla pod kolesa „konjičkov“, ki se pripeljali krmo za živino. „Kaj pa vi počnete?“ je vprašal skupino, ki je sedela v krogu okrog kupa. „Cebuliček prebiramo“, se oglašijo mladi vrtnarji. Najbolj pridni so bili že od šestih zjutraj na polju, nekaj pa jih je pomagalo zidariem. Tudi k živini sva stopila. Zlata, Reglja, Riavka in druge so zadovoljno gledale, saj jih je „živinorejec“ tudi lepo očistil in jim posnažil hlev. Pionir Vidic, ki je nadarjen risar, je stene hleva okrasil z

barvnimi slikami. Za orodje in stroje skrbijo strojniki. Gozdarji pod vodstvom učitelja pa so odšli v gozd po mah. Med potjo in v gozdu vidijo vedno kaj zanimivega.

Med cvetličnimi gredami sva prišla na drugi konec parka. Le kaj tu kopljejo, sem si mislila. Vprašam, pa mi majhen fantič zgovorno pove: „Novo gledališče bomo uredili. Splenirali smo že in pritrtili žico za zaveso. Čakamo samo še tesarje, da nam postavijo oder.“ Bil je Tinko, ravnatelj gledališča in glavni režiser. Ta veseljaček iz Jezerskega je bil vsa štiri leta, odkar je v zavodu, nedovzetan za vsako resno besedo. Na vprašanja učiteljev se je smejal v obraz. Kakšen pa je danes? Z ustanovitvijo lutkovnega gledališča je resno poprijel za delo in do takrat nikoli ugnani Tinko sodeluje zdaj pri vseh prireditvah.

Radovedna sem bila ali so otroci ves dan tako zaposleni. Kaj še! Saj jim je tudi to delo samo v razvedrilo, nikoli nčgoje držati križem rok. Lepe popoldneve pa izkoristijo za kpanje, kjer jim ob igri hitro mine čas.

Tako je en dan počitnic podoben drugemu. Vseh 112 gojencev z vzgojitelji, upravo in delavci hiti in znaša kot mravlje na mavlišču. Tov. Inkret je zmeraj zaposlen, če hoče, da je vse v redu. Kličejo ga zdaj sem, zdaj tja. Tudi pedagoški voditelji, ki morajo delati z vsakim posamezno, vložijo v delo dosti truda, ker hočejo gojence pov delo dosti truda, ker hočejo gojence mladinskega zavoda v Smledniku vzgojiti v prave socialistične državljanje.

DOGODKI DOMA

Prvo leto po osvoboditvi smo popravili 4350 km med vojno poškodovanih prog, zgradili 60% vseh železniških mostov, v petih nadaljnjih letih pa smo zgradili že 750 km novih prog. A še in še snujejo naši gospodarstveniki načrte in trasirajo nove železniške proge, čeprav zahtevajo gradnje mnogo denarja in mnogo naporov.

V naši državi je bilo do sedaj odprtih nad 40 prodajal, ki razdeljujejo potrošnikom izdelke tovarne Jugovinil v Splitu. Do konca septembra bo odprtih še okoli 30 trgovin za široko potrošnjo. Po nabavi novih strojev, za katere so pogodbe že sklenjene, bo proizvodnja povečana za 100 odstotkov, povečan pa bo tudi asortiment izdelkov.

Tiskarna „Ljudske Pravice“ v Ljubljani je letos že tretjič dobila prehodno zastavo zvezne vlade kot najboljšo grafično podjetje v državi. V prvem polletju 1951. je podjetje ne le pred rokom izvršilo proizvodni plan, ampak se je izkazalo tudi s svojimi izredno kakovostnimi izdelki.

Okrog 100 jugoslovanskih izseljencev, po večini rudarjev iz Francije, je prišlo na dopust v Jugoslavijo. Vsi izseljenci so člani kulturnega društva „Slavček“. S skupino

Šorlijeva mama je proslavila 70-letnico

Prejšnjo nedeljo je Šorlijeva mama obhajala svoj 70. rojstni dan. Živahni, še zmeraj jedri in krepki ženici ne bi nihče prisodil, da je snela že sedmi križ z rame. Dobro skriva svoja leta, čeprav ji življenje ni bilo nič kaj rožnato. Z dvanajstimi leti je dobila Ivana Šorlijeva mačeho in že s 17 leti se je morala proti svoji želji ločiti od velike kmetije v Martinj vrhu v Selški dolini. Omočili so jo z vdovcem s šestimi otroki. Pastorkom so se pridružili še Ivanini otroci. Enajst jih je rodila. Skrb za tako številno družino prav gotovo ni bila lahka in vendar je Šorlijeva spravila vse otroke k dobremu kruhu. Za 70. letnico so ji prinesli rož in ji čestitali med drugimi pravnik, inženir-arhitekt, tehnik, profesorica, dve učiteljici, obrtniki — vsi njeni otroci. Čeprav sama nepismena, je omogočila otrokom šolanje, če so le veselje pokazali.

Napredna žena je že 1941. leta začela delati za Osvobodilno fronto. Njen dom — mlin na Malo Rupo je bil zavetišče partizanov vse dotlej, dokler ga niso fašisti 1944. požgali, njo pa zaprli. V bavaških zaporih, obsojena na 10 let težke ječe, je nato dočkala osvoboditev. Izžrpana od stradanja in z močno oslabljenim vidom se je vrnila domov, polna volje do dela. Na ruševinah starega — je zrastle v enem letu nov dom. Šorlijeva mama sicer ne dela več na domačiji, preselila se je k hčerki v Kranj, vendar si ne da miru, ki bi si ga s 70. leti zaslužila. Gospodinja hčerkinu družini in

še zmeraj zahaja na Malo Rupo, da pomaga sinovcema pri delu.

Materi, ki je vzgajala svoje otroke vsehskozij v naprednem duhu in nam dala dobre socialistične borce, čestitamo tudi mi in si želimo, da bi ji lahko čez 10 let spet segli v roke.

Beseda zahrbtnim pisem

Stanovanjsko vprašanje po naših industrijskih središčih še zdaleč ni kaj prida, ker se delajo razne nepravilnosti, ki ovirajo pravilno razdeljevanje stanovanjskega prostora. Nam je to znano in po svojih močeh skušamo tudi v tisku pomagati k izboljšanju stanja. Tako smo se med drugimi v začetku preteklega meseca v članku „Kako rešujejo stanovanjsko vprašanje v Škofji Loki“ — v dobri veri, da je pisec članka, ki se je podpisal, res odkrito in pošteno razgalil nepravilnosti, ki se delajo v stanovanjskih stvareh v Šk. Loki — objavil članek v celoti. Seveda smo s tem, kakor smo se pozneje prepričali, naleteli na zahrbtnega pisca, ki je pod dozdevnim polnim imenom navedel v članku imena oseb, ki so vse prej kakor reakcionarni elementi.

Hafnar Cilka je zaslužna iz časa NOB, kjer je tudi mnogo žrtvovala, prav tako pa tudi Stare Marija, ki je partizanska vdova. Vse obsodbe je zato vreden članek, ki si je izposodil njih imena, da jih kleveta; s tem ni bilo zadoščeno nobeni pravici. Da je to res, je dokazal tudi s tem, ker se je podpisal z izmišljenim imenom in hotel kriti svoje temne namene pod plašč dozdevne resnice. Avsecu Božu in njim enakim povemo enkrat za vselej, da naj se ogibajo našega tiska, ki mu je resnica ljuba nad vse.

ZELEZNIČAR (Lj.) : KOROTAN 0 : 1 (0:1)

Tekma v Ljubljani je prinesla Korotanu zaslužno zmago. Kranjčani so se predstavili kot zelo požrtvovalni in borbeni.

Modrosti

Stolpe merimo po njih senc, veličino človeka po zavistnikih.

Ne samo meč, tudi pero ubije človeka.

Najbolj zaprta so tista vrata, ki jih lahko odprta pušči.

Le oni, ki lahko služijo ljudem, je vreden, da jim tudi zapoveduje.

Kar radi storimo, nam ni težko storiti.

Optimist ima to napako, da ima sebe za boljšega kakor je.

Volk ne bo spremenil svoje narave, dokler bodo ovce na svetu.

Tudi najpreprostejše in najbolj znane življenjske resnice moraš odkriti sam, če jih hočeš razumeti.

Če si slep za svoje slabosti, si slep tudi za vrline bližnjega.

Čim bolj kričiš, da so v zmoti drugi, tem glasneje oznanjaš svojo zmotu.

Težko živi, kdor je nesebičen; če je pa sebičen, še težje žive ob njem drugi.

Ko se več ne bojiš smrti, življenje nima prave cene.

Človeka dviga razum nad živali, včasih pa tudi samo srce.

GREV

14
W Z A Z
Tam, kjer sonce zahaja ...

„Začel bom spet kot kovboj, tam, kjer sem pred šestimi leti nehal.“

„Smešna ideja!... Povej mi, no, človek — koliko pa si že star?“

„Dva in trideset bom!“

„Hudirja — to ti pa ni videti!... Toda vseeno: zakaj bi igral vlogo ubogega kovboja, ko imaš vendar toliko denarja, da se lahko postaviš na lastne noge?“

„Imam že svoje vzroke — za zdaj ne vprašuj preveč... Tu, glej, je zapisan naslov mojih sorodnikov v Texasu. Tem pošlji šest tisoč, če bi se meni kaj pripetilo.“

„Da — kaj pa to pomeni?“

„Prav nič! Toda vsi smo nazadnje ljudje, in ti moraš vedeti, kaj je storiti, če...“

„No — in preostala tisočaka?“

„Črtana, moj stari fant!“

Sol Winter je tako zamišljeno migal z glavo, da se je Rock na ves glas zasmeljal.

„Ne pači se vendar tako hudo!“ mu je bodreče dejal. „Prav nikakršnega namena nimam, zginiti s sveta — popolnoma nasprotno. — Predvsem potrebujem zdaj najodličnejšo opremo in dva jezdnata konja — najboljša, ki ju morem dobiti za ta denar.“

„To bo takoj urejeno!“ je zagotovil Sol, ki se je nalezal prijateljeve veselosti, kar ga je pomirilo. „Najprej greva k meni domov jest. Moja stara bo vesela, če te pripeljem s seboj. Saj veš: zmeraj te je rada imela... Po kosilu greva k Leslieju, ta ima res lepe konje na prodaj. Posebno eden je — no, kaj takega še živ dan, nisem videl. Dabb ga je hotel imeti, toda pri cení se je razdrlo. Seveda, goro denarja zahteva Leslie — toda konj je tega vreden.“

„Koliko pa hoče zanj?“

„Tri sto.“

„Hudiča! — Najdražji konj, ki sem ga kdaj kupil, me je stal le petdeset.“

„No — najprej si ga oglej, potem boš pa govoril!“

„Seveda... konec koncev mi pa zadošča en sam jezdní konj — za prtljago kupim kakšno poceni mrho. Odlično sedlo, vajete, ostroge in laso imam — česa mi je še treba? Kvečjemu usnjen suknjič, odeji, šotorišče in morda nekaj samokresov!“

„Kaj pa boš z vsó to ropotijo?“

„Napotil se bom na Sedlo Sončnega zahoda in se ponudil Gage-u Prestenu.“

„Kot kaj? Kot kovboj?“

„Magari kot kravja dekla — če bi se že ne našlo kaj drugega!“

Tretje poglavje

Trucman Rock ni spadal med tiste kovboje, ki so polagali vso pažnjo le na to, da je konj trdno obstal, se vzel in odskočil — kar je vplivalo dekorativno in je jezdecu prinašalo slavo dobrega jahača. Če je že prišlo do tega, je seveda jahal konja, kot treba, toda dajal je pri konju prednost lastnostim, ki jih ima le polnokrvna žival.

In ko je sedaj sedel na zidu, bingljal z nogami in opazoval najboljšega konja-belca iz Lesliejeve konjušnice, se je zamislil v prve čase svojega kovbojstva.

„No, True — sem kaj preveč rekel?! Si že videl takega konja?“

Brez besed je Rock odkimal.

Leslie, velik človek v jahalnih hlačah in visokih škornjih, je stal pod zidom.

„Zal, zadnje čase nisem imel prilike pečati se z njim!“ je dejal in pokazal na konja. „Gibanja mu manjka!“

„Je že prav, Leslie!“ mu je odgovoril Rock. „Žival kupim!“

„Me veseli! — Sicer mi je včeraj Dabb dejal, da se bo danes spet oglašil, da skleneva kupčijo — toda, pošteno povedano, rajši vidim, da on ne dobi mojega belca.“

„Ste si v laseh z Dabbom? Je vprašal Rock.

Leslie se je mrko zasmeljal.

„Z njim? Jaz? ... O, ne!“

„Ali niste rekli, da je Dabbova žena vsa neumna na tega konja?“ se je vmes vtaknil Winter.

